

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТҰҢҒЫШ ПРЕЗИДЕНТІ - ЕЛБАСЫНЫҢ ҚОРЫ

«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ – 2017»

студенттер мен жас ғалымдардың
XII Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

XII Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ – 2017»

PROCEEDINGS

of the XII International Scientific Conference
for students and young scholars
«SCIENCE AND EDUCATION - 2017»

14th April 2017, Astana

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**«Ғылым және білім - 2017»
студенттер мен жас ғалымдардың
XII Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XII Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2017»**

**PROCEEDINGS
of the XII International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2017»**

2017 жыл 14 сәуір

Астана

УДК 378

ББК 74.58

Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2017» студенттер мен жас ғалымдардың XII Халықаралық ғылыми конференциясы = The XII International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2017» = XII Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2017». – Астана: <http://www.eni.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2017. – 7466 стр. (қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-827-6

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 378

ББК 74.58

ISBN 978-9965-31-827-6

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2017

2. Назарбаева С.А. Самопознание - возрождение истоков духовности и нравственных ценностей//Самопознание (теория, практика, поиск новых парадигм). Материалы международной научно-практической конференции «Самопознание» - программа гармоничного развития человека» (Алматы, 21-22 октября 2003 г.) Выпуск 2 в трех частях. Часть 1.-Алматы, 2003.-210с.
3. Қазақ тілінің сөздігі. – Алматы: Ғылым, 1986. 10 том.
4. Беспалько В.П.Слагаемые педагогической технологии. – М.: Педагогика, 1989. -192с.
5. Монахов В.А. Технологические основы проектирования и конструирования учебного процесса.- Волгоград: Перемена, 1995.-260с.
6. Кусаинов А.К., М.Р. Копжасарова Технологии обучения в теории и практике казахстанского школьного образования.//Образование 2005. № 6, - С 63- 68.
7. Слостенин В.А. О моделировании образовательных технологий. //Наука и школа. – 2000.- №4. – с .3-10.
8. Мардахаев Л.В. Словарь по социальной педагогике. –М.: Академия, 2002. -368с.
9. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования //Под.ред. Е.С.Полат. -М.,2005.-272с.
10. Амонашвили Ш.А. Трактат Школа жизни. –М. Издательство дом, 1998. –С.75-78.

ӘОЖ 159.1.21

ТАҢДАП АЛЫНҒАН СПОРТ ТҮРЛЕРІНІҢ БАСТАПҚЫ ДАЙЫНДЫҚ ТОБЫНА ТАКТИКАНЫ ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ

Алиев Аманбол

Aman20ast@mail.ru

Гумилев атындағы ЕҰУ дене шынықтыру және спорт
мамандығының 4 курс студенті,

Астана, Қазақстан

Ғылыми жетекшісі - С.С.Тасмағамбетов

Спорттық жетістіктердің жоғарғы деңгейге өсуі спорттық ұйымдарға үлкен мақсат қойып, спортшыларды жаңаша дайындауды талап етеді. Көп жылдық спорттық дайындық – спортшылар даярлығының ұйымдық сипатын, тәсілдерді, амалдарының, міндеттерінің алмасып отыруын қамтамасыз етіп отыратын тұтас педагогикалық жүйе. Өз кезегінде спортшыларды даярлау дене сапасын тәрбиелеу мен қимыл біліктілігін, машық пен дайындықты қалыптастырудың оқыту процесінде тиімді үйлесуіне жалпы дене дайындығы (ЖДД) мен арнайы дене дайындығы (АДД) құралдарының өсуіне жүктемелерді бірте-бірте артыру процесін қатаң сақтауға, дене сапаларын бір уақытта дамуы мен жастық кезеңде қолайлы болатын жеке қасиеттерін негізінен дамытуы тиімді қимыл белсенділігіне негізделген.

Спорттық ізбасарларды даярлау жүйесінің ұйымдық құрылысы спорттық оқу орындарының қызметіне негізделген. Спорттық ізбасарларды даярлау жүйесінің негізгі компоненті болып спорттық бағытта білім беру мекемелері, оның ішінде балалар жасөспірімдер спорттық мектептері, мамандандырылған балалар-жасөспірімдер спорттық мектептері, жоғарғы спорттық мектептері, элитарлы сипаттағы орта арнаулы оқу орындары – олимпиялық резерв мектептері болып табылады. Іріктеу мен бағыт мәселесі әлдеқашан өз алдына ғылым болып саналады. Бала мен жасөспірімдердің мүмкіндіктерін болжай келе бапкер-селекционер алдына келешекте спорттық мамандануына үміттеніп талантты тұлғаларды іздестіру міндетін қояды. Спорттық болжауды жетілдіру мәселесі қазіргі таңда өз еліміздің де, шетелдің де түрлі мамандары тарапынан үлкен проблемалар туындап отыр.

Қазіргі кезде бар көптеген мағлұматтарға қарамастан, талантты спортшыларды іріктеу мен бағыттау мәселесі әлі шешімін тапқан жоқ. Спорт мектептеріндегі «спорттық»

балаларды іріктеудің ғылыми негізделген тәсілдері, сонымен бірге олардың нәтижелерін болжау спортшылардың қазіргі дайындық жүйесінде жаңадан келгеннен бастап халықаралық деңгейдегі спорт шеберлеріне дейін негізгі кезеңі ізденіс пен даму кезеңінде.

Отандық ғалымдардың маңызды ізденістерінің бірі – спорттық іріктеудің теориялық негіздерін жасау, кәсіби маңызды қасиеттердің өсу сипаты, таңдауларды жетілдіру мен орнын басу мүмкіндіктерін табу болып саналады. Кез келген адам кәсіби суретші, музыкант, әртіс, спортшы бола алмайтынын тәжірибе үнемі дәлелдеп отыр. Өйткені мұндай кәсіптерге қоғам қойған талап өте қатаң, ал сәтті қызмет етудің алғышарттары ретінде табиғи қасиеттер негізгі көрсеткіш болып келеді. Осыдан белгілі бір кәсіпте, спортта спорттық әрекетіне қатысты дарында адамдарды іздеудің толық қамтылған құралы ретінде іріктеу жүйесін ғылыми негіздеу және үнемі жетілдіру мұқтаждығы туады. Дайындықтың әрбір кезеңінде іріктеудің неғұрлым ақпараттық жағын іздестіру маңызды және спорттық жарамдылықты бағалауға кешенді түрде кірісу қазіргі уақыт талабы болып табылады.

Спортқа жаңадан келген баланың мүмкіндіктерін анықтау үшін дене сапасы дамуының алғашқы деңгейін білумен қатар оқыту процесіндегі қалыптасқан көзқарастарды да өзгерту қажет болады.

Балалағар берілетін жүктеменің көлемі мен қарқындылығын анықтау, жаттықтыруды әртүрлі амалдар мен тәсілдерді қолдану арқылы педагогикалық жаңа жолды іздестіруді қажет етеді. Белгілі бір сапа мен дене қабілеттердің дамуы үшін қолайлы мезгілдерді өткізіп алмау маңызды болып табылады.

Қазақстан елі болашақта әлемдегі спорты дамыған елдер қатарына енуге арналған үлкен жұмыстар атқаруда, оған дәлел ретінде елімізде өтіп жатқан және болашақта өтетін үлкен жарыстарды атауға болады оларға Қазақстан 2011 жылы қысқы Азия ойындарын өткізу құқына ие болуы еліміздің спорт саласында танымал ел қатарына енуінің бір көрнісі болып табылады. Сонымен қатар ҚР туризм және спорт министрілігінің 2009-2010 жылдарға арналған Стратегиялық жоспарында көрсеткендей

Бұқаралық және балалар мен жасөспірімдер спортының нашар дамуы, қазіргі заманғы талаптарға жауап беретін ғылыми базаның болмауы, спорт саласында білікті мамандардың жетіспеуімен байланыстыруға болады. Жоғары шеберлік спортында республиканың жетекші жаттықтырушыларының көпшілігі орта жаста, ал олардың орнын толық ауыстыратын мамандар жоқ. Сонымен қатар, ауылдық жерлердегі жалпы білім беру мектептерінің 25 %-ның дене шынықтыру мұғалімдері жоқ, балалар мен жасөспірімдер спорт мектептерінің оқытушылық құрамының 30 %-ның арнаулы білімдері болмауы, жұмыстың сапалы болуына кері әсер етуде.

Спорт саласы жоғары бәсекелі болып табылады және оқу-жаттығу процесін ұйымдастыру, спортшылардың дене-күш мүмкіндіктерін арттыру, оларды оңалту және қалыпына келтіру әдістемесі негізгі проблемалар болып табылады.

Қазіргі жаттықтырушылар Кеңес Одағындағы Бүкілодақтық дене шынықтыру ғылыми-зерттеу институты 1983–85 жылдары әзірлеген бағдарламалар мен әдістемелер бойынша жұмыс істеп келеді. Қазақстан өзінің ғылыми базасын құрмай, бүгінде заманауи ғылыми әдістемелерсіз қалып отыр. Сол себепті республиканың спорт мектептерінде спорт түрлерінен бірыңғай оқу бағдарламаларын енгізу мүмкін болмай отыр, ал ол спорт резерві мен халықаралық дәрежедегі спортшыларды даярлаудың жүйелі жолын қамтамасыз етуге кедергі келтіріп отыр» деп қазіргі балалармен жасөспірімдер спортындағы кемшіліктерді көрсетеді [1].

2008 жылғы Пекин олимпиадасында Қазақстан 2 алтын, 4 күміс, 7 қола медаль алып жалпы командалық 29 орынға шықты. Шеберлігі жоғары спортшы дайындау көп жылға созылатын, үлкен ұйымдастырушылық жұмысты қажет ететін тұтас педагогикалық жүйе. Өз кезегінде спортшыны даярлау алдымен спорт түріне қаблеті бар адамды іріктеуден басталады. Спорттық шеберлікті арттыру мақсатында дайындықтың әр кезеңіне арналған оқу-жаттығу сабақтары өткізіліп жарыстар күнтізбесі жасалады. Спортшы ізбасарларды даярлау білім беру мекемелері және спорттық мектептерде, клубтарда, спорттық

колледждерде, спорттық интернаттарда Қазақстан республикасының «Дене шынықтыру және спорт» заңына сәйкес іске асырылады [2]. Осы заңның 21-бап спорт резервін даярлау даярлау тарауында.

Спорт резервін даярлау оқу-жаттығу процесі кезеңінде оқу-жаттығу бағдарламаларының және оқу жоспарларының негізінде жүзеге асырылады

5) жоғары спорт шеберлігі.

Оқу-жаттығу процесін ұйымдастыру оқу-жаттығу мен спорттық іс-шараларды өткізуді, спортшыларға медициналық қызмет көрсетуді, оларды тамақтандыруды және оқу-жаттығу мен спорттық іс-шараларға бару жолын, сондай-ақ спорттық керек-жарақпен, спорт құрал-сайманымен және жабдығымен қамтамасыз етуді қамтиды.

Оқу-жаттығу сабақтары дене шынықтыру-спорт ұйымдарында және балалар-жасөспірімдер спорт ұйымдарында жүргізіледі» деп көрсетілген [3].

Қазақстан балуандары басқа спорт түрлерімен салыстырғанда олимпиадалық ойындарда жүлделі орындарды алу жағынан алда келе жатқанымен шешімін таппай келе жатқан мәселенің бірі құрама сапында әр салмақ дәрежесі бойынша дарынды ізбасарлардың аз болуы байқалады, әсіресе ауыр салмақ балуандары қатарында. Осы кемшіліктердің бір себебі ретінде біз спорттық мектептердегі дарынды балаларды табу, іріктеу жұмыстарының жан-жақты болмауы деп білеміз.

Жоғарыда көрсетілген Мемлекеттік бағдарлама "Қазақстан Республикасында бұқаралық спортты дамытудың 1996-2000 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасының" қисынды жалғасы болып табылады, оны іске асыру дене шынықтыру-спорттық ұйымдарының және республиканың жергілікті атқарушы органдарының бұқаралық спортты дамытуға, салауатты өмір салты қағидаттарын қалыптастыруға, халықаралық дәрежедегі спортшыларды және спорт резервін даярлауға назар аударуына мүмкіндік берді[4].

Бағдарламаны іске асыру нәтижесінде, республикада дене шынықтырумен және спортпен шұғылданушылар саны 24,1 пайызға өсті, бұқаралық дене шынықтыру-спорттық іс-шараларын өткізудің саны едәуір артты, салалық спартакиадаларды, оқушылардың спартакиадасын және студенттік универсиадаларды өткізу қайта қолға алынды. Балалар мен жасөспірімдер спорт мектептерін, олимпиада резерві желісі мектептерін қысқарту тоқтатылды. Қазіргі уақытта, республикада 290 спорт мектебі жұмыс істейді, оларда 134 мың балалар мен жасөспірімдер шұғылданады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Ашмарин Б.А. Теория и методика физического воспитания / Под.ред.Б.М. Ашмарина. – М. 1990.
2. Аулик И.В. Как определить тренированного спортсмена / И.В.Аулик. –М.:ФиС, 1977
3. Бернштейн Н.А. Физическая подготовка спортсменов.- М.: 1988
4. Вайцеховский С.М. Книга тренера / С.М. Вайцеховский. – М.: ФиС,1971.

ӘОЖ 345.86

БАЛАЛАРҒА АРНАЛҒАН «БАЛАПАН» АРНАСЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ ТУРАЛЫ

Аққұлова Перизат Қайратқызы

akkulova94@mail.ru

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

4-курс студенті

Ғылыми жетекшісі – Сейтқазы П.Б.

Бұқаралық ақпараттық құралдар туралы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес бұқаралық ақпарат құралдары саласындағы қоғамдық қатынастар реттелетіндігі белгілі[1].